

ABSTRAKT

GNOZEOLOGICKÁ VÝCHODISKA DOKAZOVÁNÍ PŘED SOUDEM

Práce se zaměřuje na dva hlavní okruhy problémů. Prvním je srovnání nejvlivnějších paradigmat důkazního práva poslední doby: racionalistické tradice důkazního práva a tzv. nových učeních o důkazu. Druhým okruhem je hledání kritéria řešení skutkové otázky v soudní aplikaci práva, a to v trojúhelníku pravda – pravděpodobnost – správnost v užším smyslu. Cílem je určit, jaký je aktuálně vůdčí myšlenkový základ důkazního práva a jaké měřítko má být uplatňováno pro správnost hodnocení důkazů (zde myšleno správnost v širším, obecném slova smyslu).

Studie vychází zejména z rozvinutých anglosaských teorií dokazování, které objasňují pojem důkazního práva v širších, právně-filozofických souvislostech. Opomenuto však není ani zasazení problematiky do kontextu české právní teorie a procesualistiky. Práce tudíž není zaměřena pouze na proces provádění důkazů, ale na klíčové kategorie, kritéria a myšlenkový systém, v nichž jsou důkazy hodnoceny. Za tímto účelem text obsahuje také pasáž o východiscích poznávací činnosti soudní – o vzniku soudního přesvědčení, o reálné podobě aplikace práva a o teoriích pravdy a pravděpodobnosti. Nechybí pojednání o důkazním standardu ani revize jeho základního obecného pravidla, prosazovaného v germano-románském prostředí.

Po analýze stavebních kamenů důkazně-právní teorie se ukáže, že dominantním kritériem pro skutkovou otázku má být správnost v užším smyslu. Správnost má epistemickou, pozitivně-právní i obecnou rovinu, proto je v 5. a 6. kapitole okleštěna od mimo gnozeologických aspektů. Následně je uvedena do souvislosti s hlavními projekty pravděpodobnosti, pocházejícími jak z dílny filozofů a logiků, tak teoretiků práva.

Předkládaná teorie správnosti je epistemologicky naplňována především silnou verzí racionalistické koncepce pravděpodobnosti. V této souvislosti je v poslední kapitole provedeno také zařazení teorií pravděpodobnosti mezi dvě výše zmiňovaná velká paradigmata důkazně-právní teorie.

Klíčová slova: Dokazování, soudy, pravděpodobnost